

Svar på skriftligt spörsmål om beaktande av studielån vid beviljande av bostadsbidrag till studerande

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 68/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Outi Alanko-Kahiluoto /gröna:

Har regeringen för avsikt att till vårens halvtidsöverläggning bereda modellen om beaktande av studielån vid beviljande av bostadsbidrag till studerande som lyfts fram av arbetsgruppen som har undersökt flitfällor och

ämnar regeringen granska arbetsgruppens förslag ur inkomstfördelningens, olikvärdighetens och utbildningspolitikens synvinklar och låta göra ändamålsenliga konsekvensbedömningar redan innan lagförslaget skrivs och lämnas till riksdagen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I sitt beslut om sysselsättningsfrämjande åtgärder som överenskoms i samband med budgetpositionen för 2017 har regeringen förbundit sig att avveckla flitfällor och främja arbetskraftens rörlighet. För beredningen tillsattes en expertgrupp som finansministeriet ansvarar för. Arbetsgruppens uppgift var att komma med förslag på hur incitamenten att arbeta kan förbättras samt konsekvensbedömningar. Gruppens uppgift var att gå igenom flitfällorna och hindren för arbetskraftens rörlighet samt göra relaterade åtgärdsrekommendationer. Arbetsgruppens angivna tid gick ut den 28 februari 2017.

Arbetsgruppen som undersökt flitfällor och regional rörlighet utarbetade för regeringen en lista med åtgärder som enligt gruppen bör utredas grundligare. Arbetsgruppen gjorde därmed inga egentliga förslag, utan konsekvensbedömningen av åtgärderna för varje ämnesområde som arbetsgruppen lyfte fram bör fördjupas. Arbetsgruppen gjorde inte heller någon totalbedömning av hur åtgärderna som lyftes fram skulle påverka olika befolkningsgrupper. Åtgärderna som arbetsgruppen lyfte fram förutsätter således ytterligare utredningar innan ett beslut fattas.

Studerandena börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget den 1 augusti 2017. Övergången till det allmänna bostadsbidraget ändrar betydligt stödet för studerandenas boende. Antalet studerande som har rätt till det allmänna bostadsbidraget är mindre än antalet studerande som har rätt till studiestödets bostadstillägg, men det genomsnittliga bostadsbidraget är större än bostadstillägget. Bostadsbidraget beviljas alltså färre studerande än nu och dem som har stora boendeutgifter i förhållande till inkomsterna. Reformen flyttar också tyngdpunkten för samhällets penningstöd från stöd för studier till stöd för boende. Förutsättningen för att få bostadstillägg inom studiestödssystemet är förutom ett behov av stöd även att studierna bedrivs på heltid, men

Svar på skriftligt spörsmål SSS 68/2017 rd

det allmänna bostadsbidraget betalas utan förpliktelse att studera. Således kan det hända att studiestödet inte uppmuntrar till studier i lika hög grad som tidigare. Å andra sidan lönar det sig inte för studeranden att arbeta mer för att få det allmänna bostadsbidraget, vilket åter kan öka motivationen att studera.

Precis som arbetsgruppen som utredde flitfällor och arbetskraftens regionala rörlighet konstaterade i sin utredning är det viktigt att följa hur ändringen av bostadsbidraget för studerande inverkar på bostadsmarknaden, studerandenas incitament samt utvecklingen av bostadsbidragsutgifterna. Som en åtgärd utredde arbetsgruppen beaktandet av studielån som inkomst vid beviljande av bostadsbidrag. Enligt utredningen skulle åtgärden ha konsekvenser för cirka 40 procent av studerandehushållen. Deras inkomster skulle minska med cirka 80–200 euro per månad beroende på antalet personer i hushållet. En lägre stödnivå skulle tvinga studerandena att skaffa inkomster genom tilläggsfinansiering, dvs. studielån eller arbete. Ett studielån skulle vara något lönsammare för studerandena än att arbeta mer. En studerande som inte vill lyfta eller inte beviljas studielån, kan å andra sidan vara tvungen att arbeta mer, vilket förlänger studietiden.

Att beakta studielånet som inkomst vid beviljande av bostadsbidrag var något som arbetsgruppen utredde, inte ett egentligt förslag. Redan utifrån utredningen står det klart att åtgärden kan ha delvis motstridiga konsekvenser för studerandenas incitament. Beslut om stöd för boende till studerande kan inte heller fattas enbart ur incitamentens synvinkel, utan det behövs en helhetsbedömning av konsekvenserna av olika åtgärder. Hur ändringen av bostadsbidraget påverkar studerandenas utkomst, incitament och beteende bör följas och undersökas innan behovet av eventuella reformer kan bedömas.

Helsingfors 28.3.2017

Familje- och omsorgsminister Juhana Rehula